

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merimiespalvelulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

LAUSUNTOYHTEENVETO

Esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 29.4.2024-10.6.2024 Lausuntopalvelu.fi –verkkopalvelun kautta. Lausuntoa pyydettiin sosiaali- ja terveysministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, valtionvarainministeriöltä, aluehallintovirastoilta, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, merimiespalvelutoimistolta, Suomen Varustamot ry:ltä, Suomen Erikoisalusten työnantajaliitto SET:lta, Suomen Matkustajalaivayhdistys SMLY ry:ltä, Suomen Merimies-Unioni SMU ry:ltä, Suomen Laivanpäällystöliittoa ja Suomen Konepäällystöliittoa.

Lausuntoja annettiin yhteensä 11 kappaletta, joista kahdeksan annettiin lausuntopalvelussa. Lausuntopalvelussa lausuntonsa antoivat sosiaali- ja terveysministeriö, Helsingin Laivanpäällikköyhdistys, Lounais-Suomen aluehallintovirasto (työsuojeluviranomaisten yhteislausunto), merimiespalvelutoimiston hallitus, merimiespalvelutoimiston hallituksen puheenjohtaja, Suomen Merimieskirkko ry, Suomen Merimies-Unioni SMU ry ja Suomen Varustamot ry. Valtiovarainministeriö ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa ja liikenne- ja viestintäministeriön lausui, ettei sillä ole huomautettavaa esitysluonnoksesta. Suomen Konepäällystöliitto ry yhtyi Suomen Merimies-Unioni SMU ry:n lausunnossa esitettyyn.

Esityksessä ehdotetaan, että valtion rahoitusosuus merimiespalveluista lakkautettaisiin. Tavoitteena on vähentää valtion menoja. Merenkulun järjestöjen lausunnoissa kyseenalaistettiin siirtymäajan puute, merityöleis-sopimuksen veloitteiden noudattaminen, lakisääteisten palveluiden järjestäminen, merimiesten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä se, miten ulkomaisten merenkulkijoiden palvelut järjestetään jatkossa ilman valtion rahoitusta.

Merimiespalvelutoimiston rahoitukseen ehdotetaan muutosta valtion osuuden lakkauttamisella. Merimiesten ja työnantajien merimiespalvelumaksun yhden tuhannesosan osuuteen palkoista ei ehdotettu muutosta lausuntokierroksella olleessa hallituksen esitysluonnoksessa. Suomen Varustamot lausui, että työnantajien maksuosuutta ei tule muuttaa. Merimies-Unioni lausui, että vain siinä tilanteessa voidaan palkansaajien maksuosuutta kasvattaa nykytasosta, mikäli saman suuruinen korotus toteutetaan työnantajien maksuosuuteen. Helsingin laivanpäällikköyhdistys katsoi lausunnossaan, että korvaava rahoitus tulisi löytää tai merimiesten ja työnantajien maksuosuutta tulisi korottaa. Merimiespalvelutoimiston hallituksen puheenjohtaja ehdotti omassa lausunnossaan, että 1.1.2025–

31.12.2027 väliseksi ajaksi merenkulkijoiden ja varustamojen merimiespalvelumaksu nostettaisiin 1,5:een tuhannesosaan palkkojen suuruudesta. Lausuntokierroksen jälkeen esitystä on muutettu ehdotuksen mukaiseksi ja määräaikainen korotus 1,5:een tuhannesosaan tehtäisiin vuosiksi 2025-2027. Määräaikaisella palvelumaksun korotuksella pystytään korvaamaan 30:tä prosenttia lakkautettavasta valtion rahoituksesta ja turvaamaan merimiespalvelutoimiston rahoitusta.

Esityksessä ehdotetaan, että valtio ei enää osallistuisi merimiespalvelutoimiston hallintoon. Merimies-Unioni lausui, että valtion jäädessä pois merimiespalvelutoimiston hallinnosta, valtio ei täytä velvollisuuksiaan sitä sitovien kansainvälisten sopimuksien osalta. Muissa annetuissa lausunnoissa katsottiin, että ilman valtion rahoitusta, valtion ei tule osallistua myöskään hallintoon. Merimieskirkko lausui, että merimiespalvelutoimiston hallitukseen tulee nimetä myös yhden tai useamman vapaaehtoisen merimiespalvelutoiminnan tuottajan edustus. Helsingin Laivanpäällikköyhdistys lausui, että ehdotettu hallinto on liian suuri ehdotetun pienen tyvän toiminnan suuruuteen nähden. Muuten annetuissa lausunnoissa kannatettiin hallintoon ehdotettuja muutoksia. Hallinnon osalta lausuntojen johdosta ei tehty muutoksia lausuntokierroksella olleeseen esitysluonnokseen. Esityksessä on haluttu säilyttää tasapaino työmarkkinaosapuolten edustuksessa merimiespalvelutoimiston hallintoelimissä.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia merimiespalvelulain 3 §:n merimiespalvelutoimiston tehtäviin. Lausunnoissa ei osoitettu muutostarpeita.

Esityksessä ehdotetaan työ- ja elinkeinoministeriölle merimiespalvelutoimiston valvontavaltaa ja tiedonsaantioikeutta. Suomen Varustamot ei pitänyt tätä aivan yksiselitteisenä ja Merimies-Unioni piti ehdotettua perusteettomana. Lausuntojen johdosta esitykseen ei ole tehty muutoksia ehdotettuun valvontavaltaan ja tiedonsaantioikeuteen. Esityksessä on katsottu valvontavallan ja tiedonsaantioikeuden olevan tarpeellinen valtion poistuessa merimiespalvelutoimiston hallintoelimistä.

Vaikutusten osalta merenkulun järjestöt lausuivat, että esitysluonnoksessa ei ole kiinnitetty huomiota erityyöyleissopimuksen noudattamiseen, ulkomaisten merimiesten palveluiden järjestämiseen ja merimiesten työhyvinvoinnin edistämiseen. Helsingin Laivanpäällikköyhdistyksen lausunnossa tuotiin esille, ettei merimiespalvelumaksun korotuksen euromääräistä vaikutusta ole tuotu esille. Esityksen 6 lukuun muista toteuttamismvaihtoehtoista on lisätty laskelmat merimiespalvelumaksun korotuksen euromääräisistä vaikutuksista merimiehille ja työantajille.

Merimiespalvelulain nojalla on annettu työministeriön asetus merimiespalvelutoimistosta (720/2007). Lausunnoissa ei nostettu esiin tarvetta tehdä muutoksia kyseiseen asetukseen.